

Nowe dane o występowaniu spichrzelowatych (Coleoptera: Silvanidae) w Polsce

New distributional data on the Silvanidae (Coleoptera) in Poland

Marek MIŁKOWSKI¹, Rafał RUTA², Janusz GRZYWOCZ³,
Jan TATUR-DYTKOWSKI⁴, Czesław GREŃ⁵, Karol KOMOSIŃSKI⁶,
Roman KRÓLIK⁷, Andrzej LASOŃ⁸, Henryk SZOŁTYS⁹

¹ ul. Królowej Jadwigi 19 m. 21, 26-600 Radom; e-mail: milkowski63@wp.pl

² Katedra Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej, Uniwersytet Wrocławski,
ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław; e-mail: rafal.ruta@uwr.edu.pl

³ ul. Szpitalna 19, 41-711 Ruda Śląska; e-mail: grzywocz.a.j@wp.pl

⁴ ul. Wąwozowa 4/17, 02-796 Warszawa; e-mail: tatur.dytkowski@gmail.com

⁵ Dział Przyrody, Muzeum Górnosławskie w Bytomiu,
pl. Jana III Sobieskiego 2, 41-902 Bytom; e-mail: czeslaw.gren@vp.pl

⁶ Katedra Zoologii, Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Warmińsko-
Mazurski, ul. Oczapowskiego 5, 10-957 Olsztyn; e-mail: kurcik@uwm.edu.pl

⁷ ul. Mickiewicza 8, 46-200 Kluczbork; e-mail: agrilus@poczta.onet.pl

⁸ ul. Wiejska 4B/85, 15-352 Białystok; e-mail: haptos@interia.pl

⁹ Park 9, 42-690 Brynek

ABSTRACT: New localities, based mostly on specimens collected during last few decades, are reported for 10 species of Silvanidae. *Silvanus recticollis* is recorded in Poland for the first time. Among species occurring in the wild, *Dendrophagus crenatus* and *Silvanoprus fagi* are rarely encountered in Poland. *Uleiota planatus*, *Silvanus bidentatus* and *S. unidentatus* are common species. The third locality of *Oryzaephilus mercator* in Poland is reported.

KEY WORDS: Coleoptera, Silvanidae, *Silvanus recticollis*, distribution, introduced species, faunistics, Poland.

Wstęp

Silvanidae to rodzina chrząszczy należąca do nadrodziny Cucujoidea. Imagines i larwy morfologicznie są zbliżone do zgmiotkowatych Cucujidae, które zgodnie z analizami filogenetycznymi (np. MCEL RATH i in. 2015) są grupą siostrzaną Silvanidae. Gatunki występujące w Polsce należą do 2 podrodzin: Silvaninae oraz Brontinae. Spośród Silvaninae w naszym kraju spotykamy 11 gatunków należących do 7 rodzajów: *Ahasverus* DE GOZIS, *Airaphilus* REDTENBACHER, *Nausibius* REDTENBACHER, *Oryzaephilus* GANGLBAUER, *Psammoecus* GLATREILLE, *Silvanoprus* REITTER i *Silvanus* LATREILLE. Brontinae reprezentowane są przez 2 gatunki należące do 2 rodzajów: *Uleiota* LATREILLE i *Dendrophagus* SCHOENHERR.

Większość Silvanidae to mycetofagi i saprofagi, niektóre, zwłaszcza gatunki podkorowe mogą być drapieżnikami korników Scolytinae (HORÁK i NAKLÁDAL 2009). Szereg taksonów ma duże znaczenie gospodarcze jako szkodniki magazynowe, dlatego też nazywane są spichrzelami. Synantropijne gatunki są związane z pokarmem roślinnym. To szkodniki mąki, kasz, otrębów, zbóż, tytoniu, nasion oleistych, itp. Bionomia tej grupy gatunków z uwagi na ich kosmopolityczne rozprzestrzenienie jest stosunkowo dobrze poznana (ŚLIPIŃSKI 1983, KLEJDYSZ i MRÓWCZYŃSKI 2017). Niedostatecznie poznana jest biologia i rozmieszczenie gatunków występujących pod korą obumierających drzew i w innych naturalnych biotopach, np. spotykanych w gnijących substancjach roślinnych. Poniżej prezentujemy ponad 500 nowych obserwacji, dotyczących 10 gatunków zebranych na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza, co częściowo wypełni lukę istniejącą w krajowym piśmiennictwie faunistycznym.

Zastosowano następujące skróty nazwisk: AG – Adam GRZYWOCZ, AL – Andrzej LASON, AM – Andrzej MELKE, CG – Czesław GREŃ, DI – Dariusz IWAN, DK – Daniel KUBISZ, HS – Henryk SZOŁTYS, JI – J. IDZIOREK JG – Janusz GRZYWOCZ, JŁ – Jerzy ŁUGOWOJ, JM – J. MAROŃ, JS – Jan SIEKIERSKI, JTD – Jan TATUR-DYTKOWSKI, KK – Karol KOMOSIŃSKI, KŻ – Katarzyna ŻUK, LB – Lech BOROWIEC (w kolekcji RR), LBU – Lech BUCHHOLZ, MLB – Marek L. BOROWIEC, MM – Marek MIŁKOWSKI, MT – M. TANAJEWSKA, RG – Robert GAWROŃSKI, RK – Roman KRÓLIK, RR – Rafał RUTA, SSZ – STANISŁAW SZAFRANIEC, TB – Tadeusz BZIUK, TK – Tomasz KOŚCIELNY, TM – Tomasz MAJEWSKI, TN – T. NABIAŁKOWSKI, WŻ – Waldemar ŻYŁA. Inne skróty użyte w tekście: leśn. – Leśnictwo, Nadl. – Nadleśnictwo, OOS – obszar ochrony ścisłej, P. – Puszcza, PK – Park Krajobrazowy, PN – Park Narodowy, oddz. – oddział, rez. – rezerwat przyrody, rez. proj. – rezerwat przyrody projektowany.

Przegląd gatunków

Dendrophagus crenatus (PAYKULL, 1799)

Pojezierze Pomorskie: WV69 rez. Warnie Bagno, 1 VI – 15 VII 2018, 1 ex., w pułapkę IBL-2 w borze bagiennym, leg. RR. **Pojezierze Mazurskie:** EE27 Mierzejewo vic., 30 VII 2009, 1 ex., las świerkowo-brzozowy, pod korą, leg. KK; EE45 Popielno vic., 28 V 2002, 1 ex., pod korą leżącej kłody, leg. KK; FE38 Wigierski PN, na pn. od Gawrych-Rudy, oddz. 117, 19 IX 2014, 2 exx., pod korą świerka, leg. KK; FE48 Wigierski PN, pd.-wsch. kraniec Parku, oddz. 349, 18 IX 2014, 1 ex., pod korą świerka *Picea abies* (L.) H. KARST, leg. KK. **Podlasie:** FC39 Mielnik, rez. Góra Uszeście, 11 V 2000, 1 ex., leg. AL. **Puszcza Białowieska:** FD73 oddz. 629B, 11 XI 2005, 3 exx., pod korą u podstawy martwej sosny *Pinus sylvestris* L., leg. AL; FD74 oddz. 459, 3 V 1991, 1 ex., pod korą martwej topoli *Populus tremula* L., leg. RK; FD83 oddz. 579, 2 V 2004, 1 ex., pod korą pniaka w grądzie, leg. AL; FD84 oddz. 389B, 20 V 1999, 1 ex., pod korą świerka *P. abies*, leg. RK; FD85 oddz. 62C, 18 XI 2013, 1 ex., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. JŁ, coll. RK; FD93 oddz. 527, 25 VI 1990, 1 ex., leg. JG; FD94 Droga Browska, 7 XII 1996, 1 ex., pod korą pnia sosny *P. sylvestris* L., 7 II 1998, 1 ex., pod korą pnia martwego dębu *Quercus* sp., leg. MM; FD94 oddz. 451C, 11 XII 2015, 1 ex., razem z *Lacon lepidopterus* (PANZ.) (Coleoptera: Elateridae) pod korą starego, zagrzybionego, martwego świerka *P. abies* oznaczonego do wycinki, leg. JTD; FD94 Białowiecki PN, 30 V 2000, 1 ex., leg. HS; FD94 Grudki vic., 2 V 2010, 1 ex., pod korą, leg. KK. **Sudety Wschodnie:** XR36 Masyw Śnieżnika, na północ od rez. Śnieżnik Kłodzki, 17 IX 2014, 1 ex., na zrębie świerkowym – w pułapce szczelinowej, leg. RK; XR46 Góry Bialskie, góra Kowadło, 18 IX 2014, 1 ex., pod korą leżącego świerka *P. abies*, leg. RK. **Beskid Zachodni:** CV99 Babia Góra, Markowe Szczawiny, 1100 m n.p.m., 16-20 IX 2002, 2 exx., pod korą świerków *P. abies*, leg. RR; CV99 Babiogórski PN, oddz. 13b, 13 VIII 1996, 1 ex., leg. SSZ, coll. HS; CV99 Babiogórski PN, oddz. 13w, 4 XI 1996, 1 ex., leg. SSZ, coll. HS; CV59 Dolina Czarnej Wisłki, 1 V 2014, 1 ex., leg. JG. **Beskid Wschodni:** EV68 2,5 km S ad Puławy Górne (Nadl. Rymanów), 10 III 2019, 3 exx., pod korą martwego, stojącego świerka *P. abies* o pierśnicy ok. 25 cm., leg. LBU; FA10 rez. Kopystanka, VI 2016, 1 ex., leg. AM, coll. HS; FA10 rez. Reberce, 1 VI 2016, 1 ex., leg. AM, coll. HS; FV19 rez. Turnica, 1 VI 2016, 5 exx., leg. AM, coll. HS. **Bieszczady:** EV96 Łubne, 23 IX 1989, 2 exx., leg. RK.

Gatunek borealno-górski, znany w Polsce z niewielkiej liczby stanowisk zlokalizowanych w północno-wschodniej i południowej części kraju (ŚLIPIŃSKI 1982; BURAKOWSKI i in. 1986b) oraz w Lasach Suchedniowskich (BUCHHOLZ i BIDAS 2012). Miejscem jego liczniejszego występowania jest Puszcza Białowieska, w której jest systematycznie znajdowany. W latach 90. XX w. po raz pierwszy znaleziony został w Sudetach Wschodnich (BOROWIEC 1993). W ostatnich latach wykazywany także z Bieszczadów, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Żywieckiego, Górnego Śląska (SZAFRANIEC i SZOŁTYS 1997) a ostatnio również z Beskidu Śląskiego (GIERLASIŃSKI 2016) i z Pogórza Przemyskiego (BUCHHOLZ i MELKE 2016). Dopiero niedawno odnotowano jego występowanie w północno-zachodniej części Polski, w rez. Słowińskie Błota na Pobrzeżu Bałtyku (RUTA i in. w druku). Stanowisko w rez. Warnie Bagno potwierdza, że omawiany gatunek występuje regularnie w tej części Polski. Spotykany jest pod korą drzew iglastych i liściastych. Siedliska tego relikтового gatunku znajdują się w dużych kompleksach leśnych gdzie zachowała się jeszcze naturalna struktura ekologiczna, charakteryzująca się obfitością zamierających i martwych drzew. W północnej części swego zasięgu, w Szwecji i Norwegii nie jest gatunkiem rzadkim. Ciekawą tezę przedstawia LAUGSAND (2006). Autor ten uważa, że w Skandynawii pokrewny gatunek – *Uleiota planatus*, będący tam dużą rzadkością, mógł zostać wyparty przez *D. crenatus*. *Dendrophagus crenatus* nie był dotąd wykazywany z Pojezierza Pomorskiego i Podlasia.

Uleiota planatus (LINNAEUS, 1761)

Pojezierze Pomorskie: XU19 Piła NW, ad leśn. Zawada, 7 VIII 1997, 1 ex., pod korą dębu *Quercus* sp., leg. RR; XU19 Piła W, przy drodze do Dolaszewa, 30 IV 1999, 1 ex., leg. RR; XV41 Kujan vic., 19 VIII 1998, 1 ex., leg. RR. **Pojezierze Mazurskie:** CD85 Pojezierze Dobrzyńskie, rez. Przełom Mieni, 31 X 2017, 8 exx., pod korą martwej olchy czarnej *Alnus glutinosa* GAERTN., leg. JTD; EE35 rez. Pierwos, 22 V 2007, 3 exx., 30 VIII 2007, 1 ex., leg. KK; EE79 P. Borecka, rez. Mazury, 8 IX 2018, 1 ex., pod korą leżącego grabu *Carpinus betulus* L., 5 exx., pod korą leżącego jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* L., leg. MM; EE98 Dudki ad Świętajno, 8 IX 2018, 1 ex., pod korą drewna wierzbowego *Salix* sp., leg. MM; EF31 rez. Jezioro 7 Wysp, 1 V – 7 VI 2015, 2 exx., pułapka przegrodowa typu Netocia na lipie *Tilia* sp., 1-30 X 2015, 2 exx., pułapka przegrodowa typu Netocia na wiązcie *Ulmus* sp., 1-31 VIII 2015,

1 ex., pułapka przegrodowa typu Netocia na martwym stojącym dębie *Quercus* sp., leg. KK. **Nizina Wielkopolsko-Kujawska:** WT27 Zawisze, aleja dębowa, 7 VI 2017, 1 ex., leg. RR i KŻ; XU05 P. Notecka, Elżbiecin, 16 IX 1989, 1 ex., pod korą, leg. JS, coll. AL; XU18 Piła-Górne, 16 II 1997, 1 ex., 23 III 1997, 1 ex., 28 III 1998, 1 ex., pod korą brzozy *Betula* sp., leg. RR; XU18 Piła-Staszyce, 27 XII 1997, 1 ex., pod korą dębu *Quercus* sp., leg. RR; XU58 rez. Zielona Góra ad Osiek, 25 IV 2015, 2 exx., w pułapce ekranowej IBL-2, leg. RR. **Nizina Mazowiecka:** DC55 Bolimowski PK, Puszcza Mariańska, 2 III 2012, 1 ex, pod korą grabu, *C. betulus*, leg. JTD; DC86 Urzut, źródliko rzeki Mrówki, 9 IV 2019, 6 exx., pod korą zagrzybionej brzozy brodawkowatej *Betula pendula* ROTH., leg. JTD; DC87 Paszków, 7 IV 2019, 2 exx., pod korą sosny *Pinus sylvestris*, leg. JTD; DC89 Kampinoski PN, OOS Cyganka, 8 IX 2010, 1 ex., pod korą, leg. KK; DC89 Kampinoski PN, OOS Zaborów Leśny, 9 IX 2010, 2 exx., pod korą, leg. KK; DC89 Kampinoski PN, rez. Sieraków, 16 II 2019, 10 exx., pod obłuźnioną korą sosny *P. sylvestris*, leg. JTD; DC97 Lasy Sękocińskie, Sękocin Stary, 7 IV 2019, 1 ex., niewybarwiony pod korą sosny *P. sylvestris*, leg. JTD; DC99 Warszawa, Las Młociński, 24 III 2016, 4 exx., pod korą martwej olszy czarnej *A. glutinosa*, leg. JTD; DC99 Warszawa, rez. Las Bielański, 25 IV 2011, 1 ex., pod korą dębu *Quercus robur* L., leg. JTD, 6 VI 2019, 1 ex., po zmroku, przy wyciekającym soku na wiekowym, zamierającym dębie *Q. robur*, leg. JTD; DC99 Warszawa-Stary Żoliborz, park im. Stefana ŻEROMSKIEGO, 4 IV 2019, 11 exx., pod korą ściętego, wiekowego klonu srebrzystego *Acer saccharinum* L., leg. JTD; DD24 Stare Chabowo, 20 IV 2019, 3 exx., pod korą sosny *P. sylvestris*, leg. JTD; EB29 P. Kozienicka, rez. Jedlnia, 7 I 2012, 1 ex., pod korą martwego dębu *Quercus* sp., leg. MM; EC06 Chojnowski PK, Pilawa, 29 XI 2018, 8 exx., pod korą leżącej, starej sosny *P. sylvestris*, leg. JTD; EC07 Warszawa, rez. Las Kabacki, 23 IV 2010, 1 ex., pod korą starej, leżącej sosny *P. sylvestris*, 4 XII 2014, 4 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, 13 III 2018, 1 ex., pod korą martwego świerka *P. abies*, 24 III 2018, 47 exx., pod korą martwej, starej sosny *P. sylvestris* na skraju lasu, 15 IV 2018, 2 exx., w locie, 17 IV 2018, 4 exx., pod obłuźnioną korą złamanego pnia topoli osiki *P. tremula*, 1 ex., po zmroku, na korze zagrzybionej sosny *P. sylvestris*, 22 VI 2018, aktywna larwa pod korą buka *Fagus sylvatica* L., leg. JTD, 22 IV 2019, 4 exx., pod korą lipy drobnolistnej *Tilia cordata* Mill., 12 exx., pod korą grabu *C. betulus*, 1 V 2019, 1 ex., aktywny na martwicy dębu *Q. robur*; EC07 Warszawa, rez. Las Natoliński, 16 IV 2018, kilkanaście exx., pod

korą pnia klonu zwyczajnego *Acer platanoides* L., leg. JTD, 21 V 2018, 2 exx., pod korą grubego konara dębu *Q. robur*, leg. JTD; EC07 Warszawa, rez. Morysin, 22 XII 2017, 22 exx., pod korą wiązu *Ulmus* sp., leg. JTD; EC07 Warszawa-Kabaty, 9 V 2011, 1 ex., przyleciał na stół w ogródku restauracyjnym, leg. JTD; EC08 Warszawa-Zawady, 23 III 2018, 2 exx., pod korą wierzby *Salix* sp. wyrzuconej na brzeg Wisły, leg. JTD; EC13 Warka, 9 XII 2018, 1 ex., pod korą wierzby *Salix* sp. – dolina Pilicy, leg. MM; EC17 rez. Wyspy Świdurskie, 12 XII 2017, 1 ex., pod korą martwej wierzby białej *Salix alba* L., leg. JTD; EC18 Warszawa, rez. im. Króla Jana SOBIESKIEGO, 11 XI 2017, 13 exx., pod korą martwego dębu *Q. robur*, leg. JTD; EC20 P. Kozienicka, Jedlnia Kolonia, 24 III 2018, 3 exx., pod korą martwej, stojącej jodły *Abies alba* MILL., leg. AL i RK; EC20 P. Kozienicka, Kieszek, 30 IX 2006, 1 ex., pod korą powalonej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, Nadl. Kozienice, leśn. Jaśce, oddz. 102i, 14 IV 2019, 4 exx., pod korą powalonego pnia jesionu wyniosłego *F. excelsior*, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, Nadl. Kozienice, leśn. Podgóry, oddz. 134, 7 III 2018, 15 exx., pod korą martwej, stojącej jodły *A. alba*, bór jodłowy, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, rez. Ponty im. Teodora ZIELIŃSKIEGO, 18 XI 2018, 10 exx., pod korą martwej jodły *A. alba*, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, rez. Ponty-Dęby, 6 I 2018, 15 exx., bór jodłowy wyżynny, mieszany, *Abietetum polonicum*, pod korą stojącej, martwej jodły *A. alba*, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, rez. Załamanek, 24 III 2007, 1 ex., pod korą sosny *P. sylvestris*, leg. JTD, 22 XII 2018, 2 exx., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EC21 P. Kozienicka, Brzóza, 6 I 2019, 29 exx., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris* – bór sosnowy (ok. 50 lat), leg. MM; EC24 Wilga, 25 VII 1993, 1 ex., pod korą, leg. JS, coll. AL; EC30 P. Kozienicka, rez. Brzeźniczka, 24 III 2018, 1 ex., pod korą martwego dębu *Quercus* sp., leg. MM; EC30 P. Kozienicka, rez. Pionki, 2 I 2018, 38 exx., pod korą 2 pni martwych jodeł *A. alba*, leg. MM; EC31 Kozienice, Nadl. Kozienice, leśn. Chinów, oddz. 187, 24 II 2018, 1 ex., pod korą pnia złamanej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EC40 P. Kozienicka, rez. Krępiec, 16 IV 2016, 2 exx., pod korą wiatrołomu świerkowego *P. abies*, leg. MM; EC51 Dęblin, 17 XII 2017, 1 ex., pod korą pnia wierzby *Salix* sp., na brzegu Wisły, leg. MM; EC51 Zajezerze koło Dęblina, 17 XII 2017, 1 ex., pod korą pnia martwej topoli czarnej *Populus nigra* L. na brzegu Wisły, leg. MM. **Podlasie:** FC77 PK Podlaski Przełom Bugu, Neple, 5 V 2019, 1 ex., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; FD18 Kowalewsczyzna vic., 30 VI 2013, 1 ex., na sągę w lesie mieszanym,

leg. AL; FD48 Olmonty, 28 V 1999, 1 ex., okorowana kłoda – bór mieszany, 2000-2010, liczne exx., pod korą, leg. AL; FE00 Biebrzański PN, 24 X 2015, 1 ex., *Salix* sp., – ols, leg. AL. **Puszcza Białowieska:** FD85 oddz. 62C, 29 XI 2013, 1 ex., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. RK; FD94 Podolany, 22 V 1993, 2 exx., leg. AL; FD94 Stara Białowieża, 18 IX 1996, 1 ex., sąg – pod korą w grądzie, leg. AL. **Śląsk Dolny:** WT21 Żagań, 23 II 1992, 2 exx., 20 III 1995, 1 ex., pod korą uschniętej osiki *P. tremula*, 5 IV 1995, 4 exx., pod korą topoli *Populus* sp., leg. CG; XS64 4 km S Bystrzyca, 4 VI 2016, 1 ex., na owocnikach grzyba *Schizophyllum commune* FR. – na stosie drewna lipowego *T. cordata*, leg. RK; YR08 Głogówek, V 1999, 1 ex., leg. JG. **Wzgórza Trzebnickie:** XS59 5 km NE Skoroszów, 8 VII 2016, 1 ex., wysiany z próchna buka *F. sylvatica*, leg. RK. **Śląsk Górny:** CA05 Brzezcie ad Racibórz CA05, 2 IV 1991, 1 ex., leg. JG; CA05 rez. Łęczczok, 19 V 2011, 2 exx., 24 IX 2015, 2 exx., 16 IV 2016, 1 ex., 30 VII 2016, 1 ex., 6 VIII 2017, 1 ex., leg. HS; CA16 Rudy Raciborskie, 20 VI 1999, 1 ex., leg. JG; CA26 rez. proj. Głębokie Doły, 13 VII 2013, 1 ex., 13 VIII 2013, 2 exx., 11 X 2013, 2 exx., 2 IV 2014, 1 ex., 19 VII 2014, 1 ex., leg. HS; CA38/48 Bytom, Las Segiet, 25 II 1990, 1 ex., 10.03.1991, 1 ex., leg. JG; CA39 Brynek, 18 V 1983, 1 ex., leg. WŻ, coll. JG, 11 V 1991, 1 ex., leg. JG; CA39 Brynek, 8 IV 1994, 2 exx., 5 IX 2006, 1 ex., 31 III 2011, 1 ex., leg. HS; CA39 Brynek, park, 8 X 2009, 2 exx., 20 X 2013, 1 ex., leg. HS; CA39 Miedary, 28 III 2009, 1 ex., leg. HS; CA47 Ruda Śląska, 18 III 2009, 2 exx., pod korą martwej sosny *Pinus* sp., leg. CG; CA47 Ruda Śląska, Las Alina, 15 IV 1991, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska, Lasy Bielszowskie, 12 V 1991, 2 exx., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, VI 1992, 1 ex., leg. JG; CA48 rez. Segiet, 5 IV 2009, 4 exx., 1 VIII 2009, 2 exx., 24 IV 2010, 2 exx., 1 V 2010, 1 ex., 8 V 2010, 1 ex., leg. HS; CA48 Stare Tarnowice, 2 V 2005, 3 exx., leg. HS; CA49 Boruszowice, 4 IV 1992, 3 exx., leg. JG; CA49 rez. Dęby Boruszowskie, 27 V 1990, 2 exx., leg. HS; CA66 Las Murckowski, 2 X 2004, 1 ex., 25 IV 2009, 2 exx., leg. HS; CB14 Ciarka, 2 IV 2016, 1 ex., pod korą martwego pnia sosny *P. sylvestris*, leg. RK; CB15 Budzów, 29 X 2016, 1 ex., pod korą martwego dębu *Q. robur*, leg. RK. **Wyżyna Małopolska:** DC90 Słowików ad Przytyk, 16 IX 2018, 2 exx., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; DC92 Natura 2000 „Dolina Dolnej Pilicy”, Mikówka ad Białobrzegi, 29 XII 2018, 4 exx., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB08 Kowala, 7 VII 2018, 3 exx., pod korą martwej olchy *A. glutinosa*, leg. MM; EB08 Radom-Potkanów, 16 XII 2017, 11 exx., pod korą cienkiego pnia dębu

Quercus sp. z licznymi żerowiskami *Scolytus* sp. (Coleoptera: Curculionidae) – skraj boru sosnowego, leg. MM; EB09 Radom, Las Kapturski, 28 V 1991, 1 ex., 6 VIII 1991, 1 ex., pod korą martwej brzozy *B. pendula*, 13 I 2018, 4 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB09 Radom-Borki, 13 I 2019, 5 exx., pod korą starej jabłoni domowej *Malus domestica* BORKH. – zdziczały sad, 27 exx., pod korą 2 pni martwych topól *Populus* sp. nad zalewem na rzece Mlecznej, leg. MM; EB09 Radom-Jeżowa Wola, dolina Kosówki, 19 IV 2011, 1 ex., pod korą martwego dębu *Quercus* sp., leg. MM; EB09 Radom-Jeżowa Wola, skansen, 16 XII 2017, 9 exx., pod korą uschniętej olchy czarnej *A. glutinosa*, leg. MM; EB09 Radom-Krychnowice, 16 XII 2017, 2 exx., pod korą złomu wierzbowego *Salix* sp. – łęg nad rzeką Kosówką, leg. MM; EB09 Radom-Pruszków, 16 XII 2017, 1 ex., pod korą martwej sosny zwyczajnej *P. sylvestris*, leg. MM; EB17 Natura 2000 „Pakosław”, 28 XI 2015, 1 ex., pod korą starej wierzby *Salix* sp., leg. MM; EB18 Huta Mazowskańska, 10 III 2018, 11 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB18 Sołtyków, 11 III 2018, 2 exx., pod korą pniaka sosnowego *P. sylvestris*, leg. MM; EB19 Radom-Firlej, 18 III 2018, 2 exx., pod korą starej, złamanej wierzby *Salix* sp. na brzegu Mlecznej, 9 exx., pod korą martwego wiązu szypułkowego *Ulmus laevis* PALL. z licznymi, opuszczonymi żerowiskami *Scolytus* sp., leg. MM; EB19 Radom-Koniówka, 4 III 1998, 3 exx., pod korą pnia klonu jesionolistnego *Acer negundo* L., leg. MM; EB19 Radom-Obozisko, park im. Jacka MALCZEWSKIEGO, 7 XII 2014, 1 ex., pod korą martwego klonu *Acer* sp., leg. MM; EB19 Radom-Rajec Szlachecki, 30 XII 2018, 28 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris* – bór sosnowy na gruntach porolnych, leg. MM; EB19 Radom-Rajec Szlachecki, użytek „Bagno”, 30 XII 2018, 5 exx., pod korą martwego wiązu *Ulmus* sp. – trzcinowisko, leg. MM; EB19 Radom-Sadków, Port Lotniczy, 24 IX 2011, 2 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB19 Radom-Śródmieście, park im. Tadeusza KOŚCIUSZKI, 21 IV 2015, 1 ex., pod korą pnia ściętego klonu zwyczajnego *Acer pseudoplatanus* L. – byłego pomnika przyrody, 27 X 2018, 4 exx., pod korą świeżo obumarłego, stojącego klonu zwyczajnego *A. pseudoplatanus*, leg. MM; EB38 Podzakrzówek ad Tczów, 24 X 2015, 1 ex., pod korą martwej osiki *P. tremula* – dolina Tczówki, leg. MM; EB39 P. Kozienicka, Podzagajnik, 17 II 2018, 2 exx., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris*, 7 IV 2018, 1 ex., pod korą martwej, ściętej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB39 P. Kozienicka, rez. Ługi Helenowskie, 23 III 2019, 2 exx., pod korą pni martwych, stojących sosen *P. sylvestris*, leg. MM; EB39

P. Kozienicka, rez. Miodne, 25 III 2018, 4 exx., pod korą 2 pni martwych jodeł *A. alba*, 2 exx., pod korą martwego dębu, leg. MM; EB48 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, Bożenczyzna, 3 III 2019, 80 exx., pod korą martwej, stojącej sosny *P. sylvestris* – bór sosnowy, leg. MM; EB48 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, Wysocin, 7 II 2015, 1 ex., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB49 Wola Paciorkowa Stara, 17 XI 2018, 3 exx., pod korą ściętej olchy czarnej *A. glutinosa* – łąka na skraju łągu olchowego, 1 XII 2018, 14 exx., pod korą powalonej olchy czarnej *A. glutinosa* – łąg olchowy nad dopływem Zwoleńki, leg. MM; EB51 rez. Góry Pieprzowe ad Sandomierz, 25 V 2019, 1 ex., pod korą gałęzi brzoskwini *Prunus persica* (L.) BATSCH., leg. AL, MM; EB53 rez. Zielonka ad Czyżów Szlachecki, 25 V 2019, 4 exx., pod korą martwego grabu, leg. AL, MM; EB57 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, Gniazdków, 7 VIII 2018, 12 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB58 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, rez. Borowiec, 1 V-21 V 2017, 1 ex., w pułapce typu IBL-2 z zestawem feromonów, leg. MM, 15 VIII 2018, 2 exx., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EB68 Janowiec ad Puławy, 19 I 2019, 40 exx., pod korą pnia grabu *C. betulus* – park na wzgórzu zamkowym, leg. MM; EC00 Piastów ad Jedlińsk, 25 XII 2018, 14 exx., pod korą złomu olchowego *A. glutinosa* – park podworski, leg. MM; EC01 Żdźary ad Błotnica Stara, 27 I 2018, 1 ex., pod korą martwego, starego wiązu *U. laevis*, leg. MM; EC10 Jastrzębia, 30 XII 2017, 4 exx., pod korą pnia ściętej sosny *P. sylvestris*, bór sosnowy nad starorzeczem Radomki, leg. MM; EC10 P. Kozienicka, „Wsola”, Wsola, 14 VIII 2018, 2 exx., pod korą osiki *P. tremula* – drewno sągowe, leg. MM; EC10 P. Kozienicka, Kozłów-Komorniki Kozłowskie, 4 VII 2018, 1 ex., pod korą karpki lipowej *Tilia* sp. – ugor, leg. MM; EC10 Radom-Wielogóra, 13 IV 2019, 1 ex., pod korą pniaka czeremchy amerykańskiej *Padus serotina* (EHRH.) BORKH., leg. MM; EC12 P. Stromiecka, rez. Starodrzew Dobieszyński, 25 XI 2018, 7 exx., pod korą 2 martwych, stojących sosen *P. sylvestris*, leg. MM. **Góry Świętokrzyskie**: DB62 Chęciny, 19 V 2018, 3 exx., na zagrzybionym sągu *Betula* sp., leg. AL; DB94 Świętokrzyski PN, oddz. 19f, 1 I 2019, 8 exx., pod korą martwej olchy czarnej *A. glutinosa*, leg. MM; DB94 Świętokrzyski PN, oddz. 44f, 22 IV 2019, 1 ex., pod korą martwej, leżącej brzozy *B. pendula* – zarastająca, podmokła łąka, leg. MM, LBU; DB94 Świętokrzyski PN, oddz. 45d, 22 IV 2019, 2 exx., pod korą złomu jodłowego *A. alba*, leg. MM, LBU. **Wyżyna Lubelska**: EB81 Lasy Janowskie, rez. Imielty Ług, 23 IX 2018, 2 exx., pod korą martwej, leżącej sosny *P. sylvestris*, leg. MM. **Sudety Zachodnie**:

WS52 Karkonosze, Bierutowice vic., 2 X 2014, 1 ex., pod korą, leg. AL. **Sudety Wschodnie**: XR46 Góry Bialskie, rez. Śnieżnej Białki, 31 VII 2002, 2 exx., las jaworowo-bukowy, leg. AL. **Beskid Wschodni**: EV57 Zyndranowa, 20 VI 2019, 1 ex., pod korą modrzewia *Larix decidua* Mill. – drewno sągowe, leg. JTD. **Beskid Zachodni**: CA30 Tuł, 4 VIII 1997, 1 ex., leg. JG; CA93 Spytkowice vic., 26 IV 1991, 1 ex., pod korą kłody dębowej, leg. KK. **Bieszczady**: EV86 Mików, 7 VIII 1997, 1 ex., 31 VII 1999, 1 ex., pod korą – buczyna, leg. AL; FV04 Smerek vic., torowisko dawnej kolejki między potokami Bystry i Niedźwiedzi, 2 VII 2016, 1 ex., ok. 770 m n.p.m., pod korą świeżo ściętego buka *F. sylvatica*, przy wyciekającym soku, leg. JTD; **Tatry**: DV25 Tatrzański PN, Dolina Gąsienicowa, 9 IX 2016, 1 ex., pod korą świerka *P. abies*, leg. AL.

Gatunek znany z rozproszonych stanowisk w Polsce (BURAKOWSKI i in. 1986b), jednak obserwacje autorów wskazują, że jest jednym z najpospolitszych przedstawicieli Silvanidae w kraju. Na podstawie powyższych danych, *U. planatus* stwierdzono pod korą 17 gatunków drzew liściastych i 4 gatunków drzew iglastych. Często występuje gromadnie. Do tej pory nie był wykazywany z Niziny Mazowieckiej, Wyżyny Lubelskiej, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich, Beskidu Wschodniego i Tatr.

Ahasverus advenus (WALTZ, 1834)

Pojezierze Mazurskie: DE52 ad Dobrzyń, 10 IX 1997, 2 exx., pułapka ziemna z przynętą (ryba), sucha łąka, leg. KK; DE65 Olsztyn, 16 IX 1998, 1 ex., pułapka ziemna z przynętą (ryba), bór sosnowy, leg. KK; DE65 Olsztyn, 29 IX 1999, 1 ex., pułapka ziemna z przynętą (ryba), trawnik, leg. KK; DE65 Olsztyn-Kortowo, 16 IX 1998, 2 exx., 1 X 1999, 2 exx., pułapka ziemna z przynętą (ryba), sucha łąka, leg. KK. **Nizina Wielkopolsko-Kujawska**: CC38 Koło, 10 V 1988, 2 exx., leg. TM, coll. AL; XT61 Ruda Milicka, 25 VII – 8 VIII 1989, 3 exx., VII 1991, 1 ex., leg. LB; XU18, Byszki ad Piła, 15 VIII 2011, 1 ex., w gnijącym sianie, nad Gwdą, leg. RR; XU19 Piła-Górne, ul. Kochanowskiego, 10 IX 1997, 1 ex. na owocniku *Polyporus squamosus* (HUDS.) na martwym wiązcie *Ulmus* sp., 28 IV-3 V 2012, 1 ex., w mieszkaniu, leg. RR. **Podlasie**: FD27 Jeńki, 3 VIII 2010, 2 exx., 28 VII 2013, 3 exx., 22 VII 2016, 9 exx., w ogrodzie, 13 VIII 2014, 2 exx., murowany dom, leg. AL. **Puszcza Białowieska**: FD74 Hajnówka, 10 XI 2007, 1 ex., leg. AL. **Śląsk Dolny**: XS46 Wrocław-Swojczyce, ogrody działkowe, lato 2010, 1 ex., w kompoście, leg. RR; XS47 Wrocław-Polanowice, 12 VIII 2018, 1 ex., w kom-

poście, leg. RR; XS56 Wrocław-Wojaków, 24 IX 1989, 1 ex., 13 IX 1992, 1 ex., leg. LB. **Śląsk Górny:** CA39 Brynek, 20 VII 1998, 1 ex., 22 IX 1999, 1 ex., 17 IX 2015, 1 ex., 30 VII 2017, leg. HS; CA39 Brynek, farma, 6 VI 2015, 16 exx., leg. HS; CA39 Brynek, park, 6 VIII 2012, 1 ex., 2 VIII 2013, 1 ex., 16 VII 2014, 1 ex., 12 VI 2015, 1 ex., ad lucem, 7 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 8 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 12 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 14 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 6 X 2015, 2 exx., 9 X 2015, 21 exx., 30 VII 2017, 1 ex., ad lucem, leg. HS; CA39 Połomia, 3 VIII 2006, 1 ex., leg. HS, coll. JG; CA39 Połomia, 3 VIII 2006, 6 exx., leg. HS (1 ex., coll. JG); CA46 Mikołów-Paniowy, 5 IX 2011, 1 ex., leg. JG; CA46 Mikołów-Paniowy, 16 IX 2014, 1 ex., odpady z elewatora, leg. CG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, Minerwa, 7 X 2018, 2 exx., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, Nowy Świat, 26 VII 2006, 1 ex., 12 IX 2006, 1 ex., leg. JG; CB05 Kluczbork, 30 VIII 1992, 1 ex., w mieszkaniu, 24 VII 1998, 1 ex., 11 VII 1991, 1 ex., 30 VII 2017, 1 ex., park miejski, w locie, RK; CB05 Ligota Zamecka ad Kluczbork, 23 VIII 2008, 1 ex., w mieszkaniu, leg. RK. **Wyżyna Małopolska:** EB17 Natura 2000 „Pakoślów”, 10 X 2015, 2 exx., w stercie ziaren zbóż i roślin strączkowych wysypanych przez myśliwych jako przynęta dla dzikich zwierząt – wilgotna, zarastająca łąka nad rzeką Modrzejówianką, leg. MM; EB49 Wola Paciorkowa, 17 XI 2018, 9 exx., z przesiewania sterty skoszonych, zbutwiałych ziołorośli – łęg olchowy nad dopływem rzeki Zwolenki, leg. MM. **Beskid Zachodni:** CV99 Zawoja Markowa, 27 VII 1998, 1 ex., leg. HS.

Chrząszcz kosmopolityczny, znany w Polsce z nielicznych stanowisk w kilku krainach, dotąd niewykazywany z Podlasia i Wyżyny Małopolskiej. Gatunek pochodzi z międzyzwrotnikowego obszaru Ameryki, przez ponad 150 lat obecności w środkowej Europie zaaklimatyzował się i występuje zarówno w środowiskach synantropijnych, jak i naturalnych (KAŁMUK i PAWŁOWSKI 2011a), jest regularnie obserwowany w rozkładających się, pleśniejących szczątkach roślinnych. Wykazany z Górnego Śląska przez KRÓLIKA (1999). Ostatnio wykazany przez KLEJDYSZA i NAWROTA (2010) z Winnej Góry koło Poznania oraz z Dudek na Pojezierzu Mazurskim (TATUR-DYTKOWSKI i in. 2018).

Oryzaephilus mercator FAUVEL 1889

Pojezierze Mazurskie: DE65 Olsztyn, 15 II 2014, 8 exx., w mieszkaniu, leg. MT, coll. KK.

Chrząszcz znany w Polsce z historycznego stanowiska w Gdańsku (BURAKOWSKI i in. 1986b), obserwacji z lat 1992-1994 w Nysie na Dolnym Śląsku (MACIEJEWSKI 1995) oraz stanowiska w Mysłowicach na Górnym Śląsku (SZOŁTYS i GRZYWOCZ 2014). Autorzy Katalogu Fauny Polski (BURAKOWSKI i in. 1986b), nie zaliczyli *O. mercator* do gatunków krajowych wobec braku informacji o jego rozwoju w warunkach naturalnych (por. Dyskusja i posumowanie).

Oryzaephilus surinamensis (LINNAEUS, 1758)

Pobrzeże Bałtyku: VV62 Szczecin, IX 2016, 1 ex., w mieszkaniu, leg. JI, coll. KK. **Pojezierze Mazurskie:** DE27 Wilamówko, 16 IX 2007, 1 ex., przysma zapleśniałego ziarna – pole uprawne, leg. RG, coll. AL. **Nizina Wielkopolsko-Kujawska:** CC38 Koło, 15 III 1983, 1 ex., leg. TM, coll. AL. **Śląsk Górny:** CA39 Brynek, 2 XI 1990, 3 exx., leg. HS (1 ex., coll. JG); CA46 Ruda Śląska, Lasy Halembskie, 17 II 2002, 1 ex., martwy okaz na kopcu mrowiska *Formica* sp., leg. JG; CA55 Tychy, 4 VIII 1983, 2 exx., leg. CG. **Wyżyna Krakowsko-Wieluńska:** CB63 Częstochowa, 5 XI 1989, 2 exx., w zmagazynowanych ziarnach jęczmienia, leg. RK.

Kosmopolityczny gatunek zamieszkujący magazyny produktów zbożowych, czasem znajduwany również w warunkach naturalnych, zwykle w rozkładającym się materiale roślinnym. Znany z rozproszonych stanowisk w różnych częściach Polski (MELKE i GRZYWOCZ 2003, KAŁMUK i PAWŁOWSKI 2011b).

Psammoecus bipunctatus (FABRICIUS, 1792)

Pobrzeże Bałtyku: XU19 Międzyzdroje, 26 V 2003, 2 exx., leg. HS. **Pojezierze Pomorskie:** XU19 Piła N, w pobliżu jez. Kuźnik Olsowy 30 IV 2001, 2 exx., wypłaszane przez wydeptywanie na brzegu sadzawki otoczonej borem sosnowym, leg. RR. **Pojezierze Mazurskie:** DE65 Olsztyn, 1 VIII 1999, 1 ex., pułapka ziemna z przynętą (ryba), wilgotna łąka, leg. KK; DE65 Olsztyn-Kortowo, 21 IV 2000, 1 ex., w locie, leg. KK; DE65, Olsztyn-Kortowo, 19 VIII 2006, 1 ex., w łodydze pałki, leśne rozlewisko, leg. KK; EF82 Gołdap, 9 VII 1995, 1 ex., leg. AL. **Nizina Wielkopolsko-Kujawska:** XT61 Ruda Miłicka, 25 VII – 8 VIII 1989, 1 ex., leg. LB; XU19 Piła-Koszyce, nad Zalewem Koszyce, 17 II 2001, 2 exx., w trzcinach nad wodą, leg. RR; XU19 Piła W, Bagna Dolaszewo, 29 IV 2012, 1 ex., leg. RR; XU28 Dziembówko, 29 IV 2006, 1 ex., na brzegu rz. Noteci, leg. RR. **Nizina Mazowiecka:** EC07 Warszawa, rez. Las Ka-

backi, 6 V 2017, 2 exx., w czerpak, turzycowisko w okresowo zalewowej części lasu, leg. JTD; EC10 P. Kozienicka, Kozłowskie Łąki, 11 IV 2018, 1 ex., z „koszenia” zeschniętych, zeszłorocznych traw na śródleśnej łące, leg. MM; EC51 Dęblin, 27 V 1995, 1 ex., w locie – wilgotna łąka, leg. AL; ED33 Szumin ad Łochów, 25 VII 1993, 1 ex., leg. TM, coll. RK.

Podlasie: FD27 Jeńki, 26 IV 2013, 1 ex., 9 V 2013, 2 exx., 28 VII 2013, 1 ex., 16 IV 2018, 1 ex., w ogrodzie, leg. AL; FD48 Białystok, 22 V 1996, 1 ex., 27 V 1996, 1 ex., pod sianem, leg. AL.

Puszcza Białowieska: FD73 Topiło, 2 V 2004, 1 ex., w locie – polana śródleśna, leg. AL.

Śląsk Dolny: BA89 Obrowiec, 12 IX 2010, 2 exx., łąki nad Odrą, leg. CG; XS46 Wrocław-Księża Małe, 16 V 1984, 1 ex., leg. LB; XS46 Wrocław-Mokry Dwór, 26 IV 1989, 1 ex., leg. LB; XS56 Trestno ad Wrocław, 5 V 1996, 1 ex., leg. LB; XS56 Wrocław-Wojnow, VI 1990, 2 exx., 1 V 2005, 1 ex., leg. LB.

Śląsk Górny: CA05 rez. Łęczczok CA05, 16 IV 2016, 4 exx., leg. AG i JG, coll. JG, 7 V 2016, 1 ex., leg. JG; CA07 Grabówka, 14 IV 2018, 1 ex., leg. JG; CA07 Grabówka, 24 VII 1998, 1 ex., kopalnia piasku, leg. CG; CA39 Brynek, 12 IV 2016, 1 ex., leg. HS; CA39 Brynek, park, 6 VIII 2012, 1 ex., 22 V 2014, 1 ex., ad lucem, 7 VII 2014, 1 ex., ad lucem, 12 VI 2015, 2 exx., ad lucem, 14 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 31 VII 2017, 1 ex., ad lucem, leg. HS; CA39 Miedary, 8 II 2001, 3 exx., 11 III 2001, 1 ex., 27 IV 2004, 2 exx., leg. HS; CA39 Połomia, 28 III 2004, 2 exx., 27 VIII 2005, 8 exx., leg. HS; CA46 Ruda Śląska, dolina Kłodnicy, 22 V 2001, 1 ex., turzycowisko, leg. CG; CA47 Ruda Śląska, Las Alina, 9 IV 2000, 2 exx., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Czarny Las, 26 V 2002, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, „Tale”, 30 V 2005, 1 ex., 11 III 2018, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, 8 VIII 2003, 1 ex., 15 VIII 2003, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, Minerwa, 5 V 2000, 1 ex., 20 VIII 2018, ad lucem, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, Nowy Świat, 29 VII 2006, 1 ex., leg. JG; CA56 Mikołów-Jamna, 30 IV 2000, 3 exx., leg. JG; YS04 2 km N Święciny, 4 V 2000, 1 ex., pod leżącym wałkiem sosnowym *P. sylvestris*, 15 VI 2005, 1 ex., leg. RK.

Wyżyna Małopolska: EB09 Dąbrówka Nagórna, 8 VIII 2018, 1 ex., z „czerpakowania” roślinności wodno-błotnej, głównie płatu pałki *Typha* sp. na brzegu wysychającej sadzawki, leg. MM; EB19 Radom-Młynek Janiszewski, 24 IX 2006, 1 ex., na palce *Typha* sp., oczko wodne, leg. MM; EB19 Radom-Nowa Wola Gołębiowska, 17 VII 2013, 1 ex., w locie, leg. MM; EB38 Podzakrzówek ad Tczów, 24 X 2015, 1 ex., pod korą powalonej wierzby *Salix* sp., zarośla nad Tczówką, leg. MM; EB57 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, rez. Borowiec vic., 14 IV 2018,

1 ex., martwy w pajęczynie, leg. MM; EC10 P. Kozienicka, Lesiów, 26 IV 2007, 1 ex., w locie, leg. MM. **Góry Świętokrzyskie:** EB03 Świętokrzyski PN, rez. Chełmowa Góra, 5 VI 2010, 1 ex., na powalonym pniu buka *F. sylvatica* leg. MM, LBU.

Chrząszcz znany w Polsce z nielicznych stanowisk w kilku krainach. Wilgociolubny, poławiany głównie wiosną i jesienią na roślinności nadwodnej, pod gnijącymi szczątkami roślinnymi, itp. (BURAKOWSKI i in. 1986b). Wykazany z Górnego Śląska przez GRZYWOCZA i SZOŁTYSA (1996), stosunkowo niedawno podany z rezerwatu torfowiskowego „Czarci Staw” na Pojezierzu Pomorskim (RUTA i in. 2011). Gatunek nowy dla Podlasia, Wyżyny Małopolskiej i Gór Świętokrzyskich.

Silvanoprus fagi (GUÉRIN MÉNEVILLE, 1844)

Pojezierze Pomorskie: WU68 Drawieński PN, buczyna w rejonie dawnej bindugi „Pstrąg”, 21 V – 27 VI 2013, 1 ex., w pułapkę IBL-2, leg. RR. **Pojezierze Mazurskie:** DE05 ad Jerzwałd, 30 IV 2006, 1 ex., leg. RG, coll. KK. **Nizina Mazowiecka:** EC07 Warszawa, rez. Las Kabacki, 17 V 2019, 1 ex., w locie – skraj lasu, leg. JTD; EC10 P. Kozienicka, Dąbrowa Kozłowska, 22 V 2006, 1 ex., w locie – bór mieszany, leg. MM. **Puszcza Białowiecka:** FD84 oddz. 449, 10 V 1995, 2 exx., pod korą – grąd, leg. AL. **Śląsk Górny:** CA05 rez. Łęczczok, 19 V 2017, 2 exx., leg. JG; CA39 Brynek, 26 IX 1999, 1 ex., leg. HS, 22 VI 2016, 1 ex., strząśnięty z martwych gałęzi *Alnus* sp., *Populus* sp., *Betula* sp., *Quercus* sp., leg. RK; CA39 Brynek, park, 17 VII 2013, 2 exx., 29 VII 2013, 1 ex., 24 VIII 2013, 1 ex., 12 V 2015, 1 ex., ad lucem, 26 VI 2015, 1 ex., ad lucem, 24 VII 2015, 1 ex., ad lucem, 4 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 9 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 9 X 2015, 10 exx., leg. HS; CA39 Miedary, 5 VII 2014, 1 ex., leg. HS; CA45/46 Łaziska Górne Brada, Góra Wawrzyńca, 27 VII 2010, ad lucem, 9 exx., leg. JG; CA46 Mikołów-Paniowy, 4 VII 2015, ad lucem, 2 exx., leg. AG i JG, coll. JG; CA46 Ruda Śląska, 27 VII 2008, 1 ex., ad lucem, leg. CG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, 11 V 2011, 1 ex., 18 V 2017, ad lucem, 1 ex., 9 VII 2018, ad lucem, 1 ex., 25 IV 2019, 1 ex., leg. JG; CA66 Las Murckowski, 21 VI 2006, ad lucem, 8 exx., 12 VII 2010, ad lucem, 5 exx., 1 VII 2014, ad lucem, 3 exx., leg. JG; CB05 Kluczbork, park miejski, 30 VII 2017, 1 ex., w locie, leg. RK. **Wyżyna Krakowsko-Wieluńska:** DA05 Tenczynek, 29 IV 2000, 5 exx., ad lucem, leg. CG. **Beskid Wschodni:** FV19 Pogórze Przemyskie, 4 VIII 2015, leg. AM i TN, coll. HS.

Jeden z rzadziej spotykanych w Polsce przedstawicieli Silvanidae, znany w kraju z nielicznych rozproszonych stanowisk, choć na Górnym Śląsku jest regularnie wabiony do światła. Zdaniem BURAKOWSKIEGO i in. (1986) występuje w drzewostanach z dominującym świerkiem, gdzie bywa znajdowany pod odstającą korą lub w stosach gnijącego igliwia, choć przytoczone powyżej niepublikowane dane wskazują na występowanie również w lasach liściastych, w których nie występują świerki. Ostatnio podany z Pogórza Przemyskiego (BUCHHOLZ i MELKE 2016).

Silvanus bidentatus (FABRICIUS, 1792)

Pojezierze Pomorskie: VV83 Goleniów vic., 3 X 1999, 1 ex., pod korą leżącej sosny, bór sosnowy, leg. KK. **Pojezierze Mazurskie:** DE65 Bartążek vic., 6 X 2010, 3 exx., las mieszany, pod korą leżącej lipy, leg. KK; EE35 rez. Pierwos, 30 VIII 2007, 6 exx., leg. KK; EE35 Strzałowo vic., 28 VIII 2007, 1 ex., pod korą leżącego dębu, 8 exx., pod korą świerka, 29 VIII 2007, 1 ex., pod korą dębu, leg. KK; EE79 Puszcza Borecka, rez. Mazury, 8 IX 2018, 1 ex., pod korą leżącej, martwej brzozy brodawkowatej *B. pendula*, leg. JTD. **Nizina Wielkopolsko-Kujawska:** WT07 Łasiczyn, Stare Dęby, 5 VI 2016, 1 ex., leg. RR; XU28 Piła-Kalina, Królewska Droga, 29 IV 2012, 1 ex., leg. RR. **Podlasie:** FC39 Mielnik, 11 V 2000, 1 ex., sąg, tartak, leg. AL; FD27 Jeńki, 29 IV 2012, 1 ex., 26 IV 2013, 1 ex., ogród, leg. AL; FD48 Białystok, 11 IX 1999, 1 ex., powalone drzewo, podmokły las, leg. AL. **Puszcza Białowieska:** FD83 rez. Przewłoka, 27 V 2016, 1 ex., na osice, leg. RR; FD84 Narewowska Droga, 29 IV 2002, 2 exx., leg. RR; FD84 oddz. 338, 20 VI 1990, 2 exx., leg. JG; FD84 oddz. 449, 10 V 1995, 3 exx., pod korą – grąd, leg. AL; FD84, ścieżka „Puszczańskie Drzewa”, 19 V 2017, 1 ex., po zmroku, na pniu leżącego, wiekowego, zagrzybionego dębu *Quercus* sp., razem z licznymi *Rhysodes sulcatus* (F.) (Coleoptera: Rhysodidae), leg. JTD; FD94 Droga Browiska, oddz. 375A, 4 V 2018, 2 exx., pod korą leżącego dębu *Quercus* sp., leg. MM; FD94 Hajnówka vic., 9 VII 1997, 2 exx., świeżo rozpołowione kłocę – bór sosnowo-świerkowy, leg. AL; FD94 Jagiellońskie, 5 IX 2015, 1 ex., pod korą pnia ściętego dębu *Quercus* sp., leg. MM; FD94 oddz. 442, 29 VIII 1992, 1 ex., leg. AL. **Roztocze:** FB30 Roztoczański PN, Bukowa Góra, 9 VI 1988, 1 ex., leg. LB; FB41 Kąty II, 22 IX 1987, 3 exx., leg. LB i DI. **Nizina Mazowiecka:** EB29 P. Kozienicka, rez. Jedlnia, 9 IV 2016, 1 ex., pod korą powalonej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EC07 Warszawa, rez. Las Kabacki, 6 V 2017, 1 ex., pod korą

martwego dębu *Quercus* sp., leg. JTD; EC07 Warszawa, rez. Las Natoliński, 16 IV 2018, 2 exx., pod korą pnia klonu zwyczajnego *A. platanoides*, leg. JTD, 21 V 2018, 6 exx., pod korą grubego konara dębu *Q. robur*, leg. JTD; EC20 P. Kozienicka, Kieszek, 1 V 2011, 1 ex., pod odstającą korą brzożową *B. pendula* – drewno sągowe, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, rez. Pionki, 12 XI 2017, 2 exx., pod korą powalonego pnia dębu *Quercus* sp., leg. MM; EC30 P. Kozienicka, Januszno, 16 IX 2012, 1 ex., na składzie drewna opałowego, leg. MM; EC31 P. Kozienicka, Stanisławice, „Królewski Gościniec”, 1 VIII 2018, 2 exx., pod korą pnia osiki *P. tremula* – drewno sągowe, leg. MM. **Śląsk Dolny:** XS31 Muszkowice, 28 IV 1983, 1 ex., leg. LB; XS93 Karłowice ad Brzeg, 7 VI 2014, 1 ex., na zrębie, leg. RK. **Wzgórza Trzebnickie:** XS38 Oborniki Śląskie, Kowalska Góra, 22 IV 2017, 1 ex., leg. RR; XT50 Skoroszów, 23 VII 1991, 3 exx., leg. LB. **Śląsk Górny:** BA99/CA09 PK „Góra Świętej Anny”, 9 VIII 1998, 3 exx., 25 IX 1999, 6 exx., leg. JG; CA05 Nędza, rez. Łęczczok, 24 IX 2015, 10 exx., 16 IV 2016, 1 ex., leg. HS, 7 VI 2016, 2 exx., 18 VII 2016, 1 ex., leg. JM, coll. HS, 30 VII 2016, 1 ex., 18 VI 2017, 2 exx., leg. HS, 25 V 2016, 4 exx., leg. CG; CA05 rez. Łęczczok, 21 V 2016, 3 exx., 19 V 2017, 2 exx., leg. JG; CA25 rez. proj. Głębokie Doły, 2 IX 2014, 1 ex., 28 V 2016, 3 exx., leg. HS; CA25 Rybnik, Głębokie Doły, 29 V 2016, 10 exx., rozlewiska w dolinie strumyka, leg. CG; CA39 Brynek, 16 X 1994, 4 exx., leg. JG; CA39 Brynek, 2 IV 1990, 3 exx., (1 ex., coll. JG), 29 IV 1993, 2 exx., 19 V 1994, 1 ex., 14 VIII 1994, 2 exx., 24 VIII 1999, 3 exx., 27 IX 2003, 1 ex., 7 VI 2013, 3 exx., leg. HS; CA39 Brynek, park, 22 IX 2011, 4 exx., 26 IV 2014, 3 exx., 5 VIII 2015, 1 ex., ad lucem, 2 IV 2016, 1 ex., leg. HS; CA39 Połomia, 12 VI 2013, 2 exx., 16 VI 2013, 2 exx., 23 VII 2013, 1 ex., 15 IX 2013, 2 exx., 6 IV 2014, 1 ex., 2 V 2015, 4 exx., leg. HS; CA45/46 Łaziska Górne Brada, Góra Wawrzyńca, 27 VII 2010, ad lucem, 2 exx., 1 V 2016, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska, 19 VIII 2013, 1 ex., 21 VII 2014, 1 ex., leg. CG; CA47 Ruda Śląska, Lasy Bielszowskie, 3 V 1996, 2 exx., 31 V 1996, 1 ex., 12 V 2000, 2 exx., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, 25 IV 2019, 4 exx., leg. JG; CA48 rez. Segiet, 2 V 1999, 1 ex., 2 V 2008, 4 exx., 24 IV 2010, 11 ex., 8 V 2010, 3 exx., leg. HS; CA49 Nowa Wieś Tworoska, 30 XII 2004, 1 ex., leg. HS; CA56 Ruda Śląska-Kochłowice (okolice), 2005, 1 ex., leg. TB, coll. JG; CA66 Las Murckowski, 18 VI 2002, 2 exx., 21 VI 2006, ad lucem, 1 ex., leg. JG; CA66 rez. Las Murckowski, 12 VIII 2000, 1 ex., leg. HS; CB14 Bąków, 20 IV 1989, 1 ex., skład drewna – na martwej kłodzie dębu *Quercus* sp., leg. RK;

XS72 Głębocko, 9 XI 2008, 1 ex., na martwym pniu lipy *Tilia* sp., leg. RK; YS05 Zawisć, 20 IV 2007, 1 ex., pod korą martwego buka *F. sylvatica*, leg. RK. **Wyżyna Krakowsko-Wieluńska**: DA16 Ojcowski PN, Chełmowa Góra, 19 V – 1 VI 2004, 1 ex., leg. LBU, coll. RR. **Wyżyna Małopolska**: DC90 Słowików ad Przytyk, 16 IX 2018, 1 ex., pod korą wiatrołomu sosnowego *P. sylvestris*, leg. MM; EB58 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, Andrzejów-Borowiec, 1 V – 21 V 2017, 3 exx., w pułapce IBL-3 z zestawem feromonów, zawieszanej na dębie *Quercus* sp., leg. MM; EB58 Natura 2000 „Dolina Zwoleńki”, rez. Borowiec, 15 VIII 2018, 1 ex., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. MM; EC12 P. Stromiecka, rez. Staro-drzew Dobieszyński vic., 3 II 2018, 1 ex., pod korą leżącego pnia dębu *Q. robur*, leg. MM. **Beskid Wschodni**: FV19 Wojtkówka ad Ustrzyki Dolne, 9 IX 2011, 1 ex., pod korą pnia buka *F. sylvatica* – skład drewna pod lasem, leg. MM. **Bieszczady**: FV04 Smerek vic., torowisko dawnej kolejki między potokami Bystry i Niedźwiedzi, 2 VII 2016, 2 exx., ok. 770 m n.p.m., pod korą świeżo ściętego buka *F. sylvatica*, przy wyciekającym soku, leg. JTD.

Gatunek jak dotąd w Polsce niezbyt często notowany (BURAKOWSKI i in. 1986b) jednakże wydaje się być gatunkiem stosunkowo pospolitym. Nie był dotąd wykazywany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Podlasia i Bieszczadów. Występuje pod korą zamierających drzew liściastych i iglastych.

Silvanus recticollis REITTER, 1876

Śląsk Górny: CA47 Ruda Śląska-Wirek, Minerwa, 7 X 2018, 4 exx., w butwiejących zrębkach, leg. JG, coll. JG, HS, RK.

Gatunek występujący w Oriencie i tropikalnej Afryce, zawlekany w różne rejony świata. Do niedawna w Europie znany jedynie z Chorwacji i Włoch (HALSTEAD i in. 2007), ostatnio odnaleziony także w Niemczech (REIBNITZ 2009, RENNER 2012), Francji (DODELIN 2016) i Czechach (VÁVRA i in. 2017). Chrząszcze łowiono w rozkładających się szczątkach roślinnych, na światło i w locie (za pomocą motoczerwaka). Stanowisko na którym po raz pierwszy w kraju odłowiono gatunek, zlokalizowane jest w peryferyjnej dzielnicy miasta. Przedsiębiorstwo zajmujące się konserwacją zieleni posiada tam składowisko, na które zwozi odpady, m.in. siano, liście, karpy, zrębki, a także gruz i ziemię. Pryzma odpadów znajduje się u podnóża zrekultywowanej hałdy, w sąsiedztwie której znajduje się niewielki staw oraz łąki, dziczące sady i zadrzewienia. Hałda przylega

do nasypu kolejowego o ekspozycji południowej, stanowiącego dogodny szlak migracyjny dla owadów. Składowisko istnieje od kilkunastu lat. Zmienia się jego konfiguracja, gdyż sprzęt ciężki stale przemieszcza warstwy zgromadzonego substratu.

Ryc. *Silvanus recticollis*,
okaz z Rudy Śląskiej.

Fig. *Silvanus recticollis*,
a specimen from Ruda Śląska.

Silvanus unidentatus (OLIVIER, 1790)

Pojezierze Pomorskie: XU19 Piła W, przy drodze do Dolaszewa, 30 IV 1999, 4 exx., leg. RR; XU19 Stara Łubianka, 30 X 1999, 1 ex., leg. RR. **Pojezierze Mazurskie:** EE09 Sątopy, kolonia Nisko, 26 VII 2003, 1 ex., w locie, leg. KK; EF31 rez. Jezioro 7 Wysp, 1 V – 7 VI 2015, 1 ex., pułapka przegrodowa typu Netocia na wiązcie, leg. KK. **Nizina Wielkopolsko- Kujawska:** CC38 Koło, 12 IX 1983, 1 ex., leg. TM, coll. CG,

10 III 1985, 2 exx., leg. TM, coll. AL; WT18 Gryżyna, 5 VI 2016, 4 exx., leg. CG; XU18 Piła, nad jeziorem Piaszczystym, 31 III 1997, 1 ex., leg. RR; XU30 Poznań, os. 1000-lecia, 9 VII 1999, 1 ex., pod korą martwej topoli *Populus* sp., leg. RR; XU30 Poznań, cytadela, 12 VII 2008, 1 ex., leg. HS. **Nizina Mazowiecka:** DD91 Dębe nad Narwią, 26-27 IV 1995, 1 ex., leg. RK; EC08 Warszawa-Zawady, 23 III 2018, 3 exx., pod korą starej wierzb *Salix* sp. wyrzuconej na brzeg Wisły, leg. JTD; EC17 rez. Wyspy Świderskie, 2 III 2017, kilkanaście exx., pod korą wiatrołomu topoli osiki *P. tremula*, leg. JTD; EC20 P. Kozienicka, Kieszek, 2 II 2013, 1 ex., pod korą martwej topoli osiki *P. tremula*, leg. MM; EC20 P. Kozienicka, Nadl. Kozienice, leśn. Jaśce, oddz. 101d, 14 IV 2019, 1 ex., pod korą martwicy bocznej pnia klonu polnego *Acer campestre* L., leg. MM; EC31 Kozienice, 9 I 2016, 1 ex., pod korą obumarłej topoli *Populus* sp., leg. MM; EC50 P. Kozienicka, Kolonia Bąkowiec, 16 XI 2013, 1 ex., pod korą krzewiastej wierzb *Salix* sp., leg. MM; EC51 Dęblin, 17 XII 2017, 1 ex., pod korą wierzb *Salix* sp. – łęg nad Wisłą, leg. MM. **Podlasie:** FC86 Kostomłoty, 4 V 2019, 1 ex., pod korą powalonej topoli *Populus* sp. – dolina Bugu, leg. MM; FE00 Biebrzański PN, 24 X 2015, 1 ex., *Salix* sp. – ols, leg. AL. **Dolny Śląsk:** WT21 Żagań, 23 V 1994, 1 ex., 5 IV 1995, 9 exx., leg. CG; XS17 Pysząca vic., 17 IV 2011, 1 ex., leg. RR; XS46 Wrocław-Mokry Dwór, 21 V 1989, 2 exx., 15 IV 1990, 3 exx., leg. LB; XS55 Kotowice ad Oława, 31 III 1990, 1 ex., leg. LB; XS55 Zakrzów-Kotowice, 12 V 1996, 1 ex., leg. LB; XS56 Trestno ad Wrocław, 5 V 1996, 1 ex., leg. LB; XS64 4 km S Bystrzyca, 26 VI 2016, 1 ex., strąśnięty z gałęzi wierzb *S. alba*, leg. RK; XS84 Śmiechowice, 17 III 2012, 3 exx., pod korą martwego dębu *Quercus petraea* (MATT.) LIEBL., leg. RK. **Śląsk Górny:** BB94 Tuły, „Bagno Tulskie”, 17 IV 2016, 1 ex., pod korą martwej brzozy *Betula* sp., leg. RK; BB94 Zameczek ad Kluczbork, 11 XI 2013, 1 ex., pod korą martwej sosny *P. sylvestris*, leg. RK; CA05 rez. Łęczczok, 24 IX 2015, 2 exx., 18 VI 2017, 3 exx., 6 VIII 2017, 1 ex., leg. HS; 18 V 2016, 1 ex., leg. JM, leg. HS; CA09 Park Krajobrazowy „Góra Świętej Anny, 25 IX 1999, 3 exx., leg. JG; CA16 Rudy Raciborskie, 20 VI 1999, 2 exx., leg. JG; CA18 Rudziniec Gliwicki, 21 VI 1992, 1 ex., 26 VII 1994, 5 exx., leg. JG; CA18 Rudziniec, 15 V 1993, 4 exx., 26 VII 1994, 2 exx., leg. HS; CA18 Sławięcice, 16 VIII 1998, 3 exx., leg. JG; CA25 rez. proj. Głębokie Doły, 11 X 2013, 1 ex., 24 IX 2014, 1 ex., leg. HS; CA39 Brynek, 2 VI 1993, 1 ex., 16 V 1994, 1 ex., 2 VII 1994, 1 ex., 17 III 2004, 3 exx., leg. HS; CA39 Brynek, park, 22 IV 2012, 2 exx., 1 IV 2017, 1 ex., leg. HS; CA39 Połomia, 15 IX

2013, 1 ex., 6 IV 2014, 1 ex., leg. HS; CA46 Mikołów-Mokre, 28 V 1999, 3 exx., leg. JG; CA46 Mikołów-Mokre, Fiołkowa Góra, 3 V 1998, 2 exx., leg. JG; CA47 Ruda Śląska-Wirek, 10 IV 1992, 2 exx., 8 V 1992, 2 exx., 21 VI 2005, 1 ex., 5 VII 2011, 1 ex., 3 dekada V 2016, 1 ex., 25 IV 2019, 1 ex., leg. JG; CA47 Ruda Śląska, Lasy Bielszowskie, 14 IV 1993, 1 ex., leg. JG; CA48 Zabrze-Rokitnica, 19 III 1998, 1 ex., pod korą martwego bzu czarnego *Sambucus nigra* L., leg. RK; CA56 Mikołów-Jamna, 15 IX 2013, 1 ex., leg. JG; CB40 Krywałd, 13 VII 2014, 3 exx., leg. HS; CB52 Konopiska, 18 VIII 1994, 1 ex., 29 X 1994, 2 exx., leg. TK, coll. HS; YS04 2 km N Świeciny, 4 IV 1999, 1 ex., pod korą martwego buka *F. sylvatica*, leg. RK. **Wyżyna Krakowsko-Wieluńska:** CB52 Konopiska, 30 IV 1994, 1 ex., 15 V 1994, 1 ex., leg. TK, coll. CG. **Wyżyna Małopolska:** DA78 Skorocice ad Busko Zdrój, 3 V 2008, 1 ex., leg. LB i MLB; DB98 Guzów-Kolonia ad Orońsko, 20 I 2018, 1 ex., pod korą konara topolowego *Populus* sp., plantacja topolowa, leg. MM; EB08 Kowala ad Radom, 7 VII 2018, 1 ex., pod korą martwej olchy czarnej *A. glutinosa* – brzeg wysychającego stawu, leg. MM; EB09 Radom, Las Kapturski, 30 V 1991, 1 ex., pod korą martwego dębu *Quercus* sp., leg. MM; EB09 Radom-Jeżowa Wola, 16 XII 2017, 4 exx., pod korą uschniętej olchy czarnej *A. glutinosa*, leg. MM; EB09 Radom-Kaptur, 9 XII 2017, 1 ex., pod korą pnia klonu jesionolistnego *A. negundo* – stadion „Start”, leg. MM; EB19 Radom-Firlej, 21 X 2007, 1 ex., pod korą pnia topoli *Populus* sp., 21 III 2018, 1 ex., pod korą martwej topoli *Populus* sp. – lasek topolowy, leg. MM; EB19 Radom-Józefów, 12 II 2017, 1 ex., pod korą martwej wierzby *Salix* sp. nad rz. Mleczną, leg. MM; EB19 Radom-Koniówka, 20 XI 1992, 1 ex., 30 XI 1992, 5 exx., pod korą martwej topoli *Populus* sp. – zadrzewienie nad rzeką Mleczną, leg. MM; EB19 Radom-Sadków, Port Lotniczy, 20 XI 2011, 2 exx., pod korą martwej topoli *Populus* sp. – szpaler drzew, leg. MM; EB19 Radom-Śródmieście, park im. Tadeusza KOŚCIUSZKI, 18 III 20015, 1 ex., 3 VIII 2015, 1 ex., 3 IV 2016, 1 ex., pod korą ściętego klonu zwyczajnego *A. platanoides* – byłego pomnika przyrody, leg. MM; EB39 P. Kozienicka, rez. Miodne vic., 25 III 2018, 2 exx., pod korą martwej osiki *P. tremula*, leg. MM; EB49 Paciorkowa Wola Nowa, 17 XI 2018, 1 ex., pod korą martwej osiki *P. tremula*, leg. MM; EC00 Jedlińsk, 26 XI 2017, 1 ex., pod korą martwej topoli *Populus* sp., leg. MM; EC00 Sosnowica ad Zakrzew, 20 IV 2018, 1 ex., pod korą konara wierzbowego *Salix* sp., łąki nad rzeką Radomką, leg. MM; EC12 P. Stromiecka, Dobieszyn, 8 XII 2018, 17 exx., pod korą martwej, leżącej topoli *Populus* sp. na skraju drzewostanu – plantacja

topolowa, leg. MM. **Beskid Zachodni**: DA33 Wieliczka, 23 VII 1983, 1 ex., pod korą olchy *Alnus* sp., leg. DK, coll. RK.

Gatunek znany z rozproszonych stanowisk w całym kraju (BURAKOWSKI i in. 1986b), choć dotąd nie był wykazywany z Podlasia. Związany ze środowiskiem podkorowym drzew liściastych; preferuje topole i wierzby.

Dyskusja i podsumowanie

Z Polski wykazano do tej pory 13 gatunków spichrzelowatych. W bieżącym artykule zaprezentowano nowe dane o występowaniu 10 spośród nich, w tym pierwsze stwierdzenie w Polsce *Silvanus recticollis*.

Spośród omówionych w niniejszej pracy rodzimych gatunków, na uwagę zasługują *Dendrophagus crenatus* i *Silvanoprus fagi*. Pierwszy z gatunków występuje w Polsce północno-wschodniej, południowej, a ostatnio odnaleziono również stanowiska na Pomorzu i Pobrzeżu Bałtyku. *Silvanoprus fagi* należy do rzadko obserwowanych chrząszczy, przy czym wbrew danym literaturowym, sugerującym związek ze świerkami (BURAKOWSKI i in. 1986b), wiele stanowisk zaprezentowanych w niniejszej pracy pochodzi z lasów liściastych. Oba gatunki z rodzaju *Silvanus* są pospolite w Polsce. *Silvanus bidentatus* wydaje się preferować dobrze zachowane siedliska leśne, podczas gdy *S. unidentatus* drzewostany otwarte i półotwarte, skraje lasów, często o charakterze wilgotnym w dolinach rzek i strefach nadbrzeżnych jezior. Najczęstszym przedstawicielem rodziny w Polsce jest *Uleiota planatus*. Zgromadzone obserwacje wskazują, iż chrząszcz ten równie chętnie przebywa pod korą zarówno gatunków liściastych, jak i szpilkowych, z preferencją sosny zwyczajnej *P. sylvestris* spośród grupy ostatniej, choć dane literaturowe (BURAKOWSKI i in. 1986b) wskazują na wyraźne preferowanie drzew liściastych. Ostatnim z rodzimych gatunków, których nowe stanowiska prezentujemy w artykule, jest *Psammoecus bipunctatus* – chrząszcz związany z trzcinowiskami i olsami. Stosunkowo niewielka liczba stanowisk tego gatunku znanych z Polski wynika z niedostatecznego stopnia zbadania wspomnianych siedlisk. Występowanie w Polsce przedstawicieli rodzaju *Airaphilus* – *A. elongatus* (GYLLENHAL, 1813) i *A. perangustus* LINDBERG, 1943 – wymaga potwierdzenia.

Obok gatunków rodzimych, do Silvanidae należą chrząszcze introdukowane. GŁOWACIŃSKI i in. (2011) na liście gatunków introdukowanych i obcych inwazyjnych w faunie Polski, wymieniają 4 gatunki Silvanidae: *Ahasverus advenus*, *Nausibius clavicornis*, *Oryzaephilus mercator* oraz *O. surinamensis*. Należy do tej grupy zaliczyć również *Silvanus recticollis*,

wykazany w bieżącej pracy jako nowy dla fauny Polski. *Ahasverus advenus* jest gatunkiem zaaklimatyzowanym w Polsce, od przynajmniej kilku dekad regularnie łowionym w warunkach naturalnych (NAWROT i KLEJDYSZ 2009), choć jeszcze stosunkowo niedawno uchodził za gatunek bardzo rzadko obserwowany (BURAKOWSKI i in. 1986b). Oba gatunki z rodzaju *Oryzaephilus* są obserwowane przede wszystkim w zamkniętych pomieszczeniach, jak magazyny i mieszkania, choć *O. surinamensis* występuje też w wolnej przyrodzie. Drugi przedstawiciel rodzaju, *O. mercator*, to kosmopolityczny, zawlekany z produktami spożywczymi chrząszcz, który został trzykrotnie podany z terenu Polski. O ile pierwsze stwierdzenie przed ponad półwieczem było pojedynczą obserwacją w gdyńskim porcie, na uwagę zasługuje fakt obserwowania ciągłości populacji przez co najmniej trzy lata w mieszkaniu (MACIEJEWSKI 1995). Autor powołując się na swoje interesujące doświadczenia zaproponował włączenie *O. mercator* do fauny krajowej Silvanidae. BURAKOWSKI i in. (2000) zdecydowali nie włączać taksonu do listy chrząszczy Polski, argumentując iż powinien mieć udokumentowany rozwój w warunkach naturalnych. *Nausibius clavicornis* (KUGELANN, 1794) to kosmopolityczny chrząszcz, którego występowanie w Polsce wymaga potwierdzenia nowymi danymi. Pomimo odnalezienia w pięciu krajowych lokalizacjach, takson nie został zaliczony do fauny Polski (BURAKOWSKI i in. 2000). Kryteria jakimi kierowali się autorzy XXIII części Katalogu Fauny Polski decydując o zaliczeniu poszczególnych gatunków do krajowej fauny są niejasne, a w niektórych przypadkach możemy znaleźć dowody braku konsekwencji. Przykładowo, do fauny Polski zaliczono (BURAKOWSKI i in. 1986a) *Trogoderma granarium* EVERTS, 1898, mimo że – podobnie jak wspomniane wyżej gatunki – nie utrzymuje się on na swobodzie i jego występowanie ograniczone jest do magazynów. Prawdopodobne jest stwierdzenie w Polsce kolejnych gatunków Silvanidae. NAWROT i KLEJDYSZ (2009) wskazują na możliwość zawleczenia do Polski *Cathartus quadricollis* (GUÉRIN-MENÉVILLE, 1844).

SUMMARY

There are 14 species of Silvanidae recorded in Poland, and localities of 10 of them are reported in the present paper. *Dendrophagus crenatus* is a boreo-alpine species, regularly collected in NE and S parts of Poland, and only recently recorded in NW Poland. In the present paper the first localities in Pomeranian Lakeland and in Podlasie are reported. *Psammoeocus bipunctatus* is associated with moist habitats, like alder forests and reeds. It is newly reported from Podlasie, Małopolska Upland, and

Świętokrzyskie Mts. *Silvanoprus fagi* is a rare species, known from scattered localities. It is collected regularly in Upper Silesia, mostly in lighttraps. *Uleiota planatus*, *Silvanus bidentatus*, and *S. unidentatus* are common in all regions of Poland. Numerous species of Silvanidae were introduced in various regions of the world. *Silvanus recticollis* was introduced to the following European countries: Croatia, Italy Germany, Czechia, and France. The first locality in Poland is located in Upper Silesia. Beetles were collected in decaying plant material in anthropogenic conditions. *Ahasverus advena* is an adventive species, newly recorded from Podlasie, Upper Silesia, and Małopolska Upland. *Oryzaephilus mercator* is a species occurring in stored products, reported in Poland for the third time in the present paper. *Oryzaephilus surinamensis* occurs mostly in southern part of Poland, both in stored products, and in decaying plant material.

PIŚMIENNICTWO

- BOROWIEC L. 1993: Nowe stanowiska trzech rzadkich gatunków chrząszczy (Coleoptera) z Sudetów Wschodnich. Wiadomości Entomologiczne, **12** (3): 227.
- BUCHHOLZ L., BIDAS M. 2012: Występowanie niektórych interesujących chrząszczy saproksylobiontycznych (Coleoptera) w Górach Świętokrzyskich i na Płaskowyżu Suchedniowskim. Wiadomości Entomologiczne, **31** (4): 291-295.
- BUCHHOLZ L., MELKE A. 2016: Chrząszcze (*Insecta: Coleoptera*) projektowanego Turnickiego Parku Narodowego (Parku Narodowego Pogórza Karpackiego) oraz jego otuliny. [in:] BOĆKOWSKI M.D. (Ed.) Projektowany Turnicki Park Narodowy. Stan walorów przyrodniczych – 35 lat od pierwszego projektu parku narodowego na Pogórzu Karpackim. Nowosiółki Dydyńskie, 314-377.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986a: Chrząszcze Coleoptera. Dermestoidea, Bostrichoidea, Cleroidea i Lymexyloidea. Katalog Fauny Polski, XXIII, **11**: 1-244.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986b: Chrząszcze Coleoptera. Cucujoidea, część 1. Katalog Fauny Polski, XXIII, **12**: 1-266.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 2000: Chrząszcze – Coleoptera. Uzupełnienia tomów 2-21. Katalog Fauny Polski, XXIII, **22**.
- DODELIN B. 2016: *Silvanus recticollis* nouveau en France.
<https://entomodata.wordpress.com/2016/10/17/silvanus-recticollis-nouveau-en-france/>
 (dostęp 29.04.2019)
- GIERLASIŃSKI G. 2016: Nowe stanowisko *Dendrophagus crenatus* (PAYKULL, 1799) (Coleoptera: Silvanidae) w Beskidzie Zachodnim. Acta Entomologica Silesiana, **24**: 1-2.
- GŁOWACIŃSKI Z., OKARMA H., PAWŁOWSKI J., SOLARZ W. (red.) 2011: Gatunki obce w faunie Polski. I. Przegląd i ocena stanu. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, 1-699.
- GRZYWOCZ J., SZOŁTYS H. 1996: Materiały do poznania koleopterofauny Górnego Śląska (Coleoptera). Acta Entomologica Silesiana, **4** (1-2): 14-18.
- HALSTEAD D.G.H., LÖBL I., JELÍNEK J. 2007: Silvanidae. [in:] Löbl I., Smetana A. (ed.) Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 4. Apollo Books, Stenstrup, 496-501.

- HORÁK J., NAKLÁDAL O. 2009: Predace mezi brouky vazanými na dřeviny: Část III. Komentovaný seznam brouků s predáčním potenciálem. Lesnícky časopis – Forestry Journal, **55**, 2: 181-193.
- KALMUK J., PAWŁOWSKI J. 2011a: *Ahasverus advena* (WALTZ, 1834). [in:] GŁOWACIŃSKI Z., OKARMA H., PAWŁOWSKI J., SOLARZ W. (red.). Gatunki obce w faunie Polski. I. Przegląd i ocena stanu. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, 281-282.
- KALMUK J., PAWŁOWSKI J. 2011b: *Oryzaephilus surinamensis* (LINNAEUS, 1758). [in:] GŁOWACIŃSKI Z., OKARMA H., PAWŁOWSKI J., SOLARZ W. (red.). Gatunki obce w faunie Polski. I. Przegląd i ocena stanu. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, 283-284.
- KLEJDYSZ T., MRÓWCZYŃSKI M. 2017: Metodyka integrowanej ochrony magazynów zbożowych dla doradców. Program Wieloletni 2016–2020 „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska” finansowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Instytut Ochrony Roślin. Państwowy Instytut Badawczy. Poznań, 1-225.
- KLEJDYSZ T., NAWROT J. 2010: First record of outdoor occurrence of stored-product coleopterans in arable landscape in Poland. Journal of Plant Protection Research, **50**, 4: 551-553.
- KRÓLIK R. 1999: Materiały do poznania chrząszczy (Coleoptera) Górnego Śląska. Acta Entomologica Silesiana, **5-6**: 15-20.
- LAUGSAND A.E. 2006: *Uleiota planata* (L. 1761) (Coleoptera, Silvanidae) new to Norway. Norwegian Journal of Entomology, **53**, 39-41.
- ŁOMNICKI M.A. 1913: Wykaz chrząszczów czyli Tęgopokrywych (Coleoptera) ziem polskich. (Catalogus coleopterorum Poloniae). Kosmos, A, **38**: 21-155.
- MACIEJEWSKI K.H. 1995: Nowe stanowiska kilku rzadko spotykanych gatunków Silvanidae (Coleoptera). Wiadomości Entomologiczne, **14** (1): 59.
- MCÉLRATH T.C., ROBERTSON J.A., THOMAS M.C., OSBORNE J., MILLER K.B., MCHUGH J.V., WHITING M.F. 2015: A molecular phylogenetic study of Cucujidae s. l. (Coleoptera: Cucujoidea). Systematic Entomology, **40**: 705-718.
- MELKE A., GRZYWOCZ J. 2003: *Carpophilus pilosellus* Motschulsky, 1858 (Coleoptera: Nitidulidae) – nowy chrząszcz w polskiej entomofaunie synantropijnej oraz interesujące dane o innych gatunkach tego środowiska. Acta Entomologica Silesiana, **11**: 102-105.
- NAWROT J., KLEJDYSZ T. 2009: Atlas owadów szkodników żywności. Polskie Stowarzyszenie Pracowników Dezynfekcji, Dezynsekcji i Deratyzacji, 1-148.
- REIBNITZ J. 2009: Neu- und Wiederfunde von Käfern in Baden-Württemberg. Mitteilungen des Entomologischen Vereins Stuttgart, **44**: 13.
- RENNER K. 2012: *Silvanus recticollis* REITTER, 1876 (Col., Silvanidae) in Westfalen angekommen. Natur und Heimat, **72** (4): 139.
- RUTA R., MELKE A., PRZEWOŹNY M. 2011: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) rezerwatu przyrody „Czarci Staw” koło Złotowa. Przegląd Przyrodniczy, **XXII**, 2: 12-31.

- RUTA R., RUTKOWSKI T., SIENKIEWICZ P., WENDZONKA J. w druku. Wybrane grupy bezkręgowców rezerwatu „Słowińskie Błota”: pajęczaki, ważki, chrząszcze, żądłowki i motyle (Arachnida, Odonata, Coleoptera, Hymenoptera: Aculeata, Lepidoptera).
- SZAFRANIEC S., SZOŁTYS H. 1997: Materiały do poznania występowania chrząszczy (Coleoptera) kambio- i ksylobiontycznych w rezerwatach przyrody województwa katowickiego. *Natura Silesiae Superioris*, **1**: 43-55.
- SZOŁTYS H., GRZYWOCZ J. 2014: Materiały do poznania entomofauny Polski – Coleoptera. *Acta Entomologica Silesiana*, **22**: 9-26.
- ŚLIPIŃSKI S. 1982: Chrząszcze – Coleoptera, Zgniotkowate – Cucujidae. Klucze do oznaczania owadów Polski, XIX, **56**: 1-35.
- ŚLIPIŃSKI S. 1983: Chrząszcze – Coleoptera, Spichrzele – Silvanidae. Klucze do oznaczania owadów Polski, XIX, **57**: 1-16.
- TATUR-DYTKOWSKI J., MIŁKOWSKI M., RUTA R., KOMOSIŃSKI K. 2018: Potwierdzenie występowania *Omonadus bifasciatus* (ROSSI, 1792) (Coleoptera: Anthicidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **37** (4): 237-243.
- VÁVRA J.Ch., KRAUS Z., ŠKROPIK M. 2017: Faunistic records from the Czech Republic – 432. Coleoptera: Histeridae, Mycetophagidae, Silvanidae, Cerambycidae. *Klapalekiana*, **53**: 379-381.